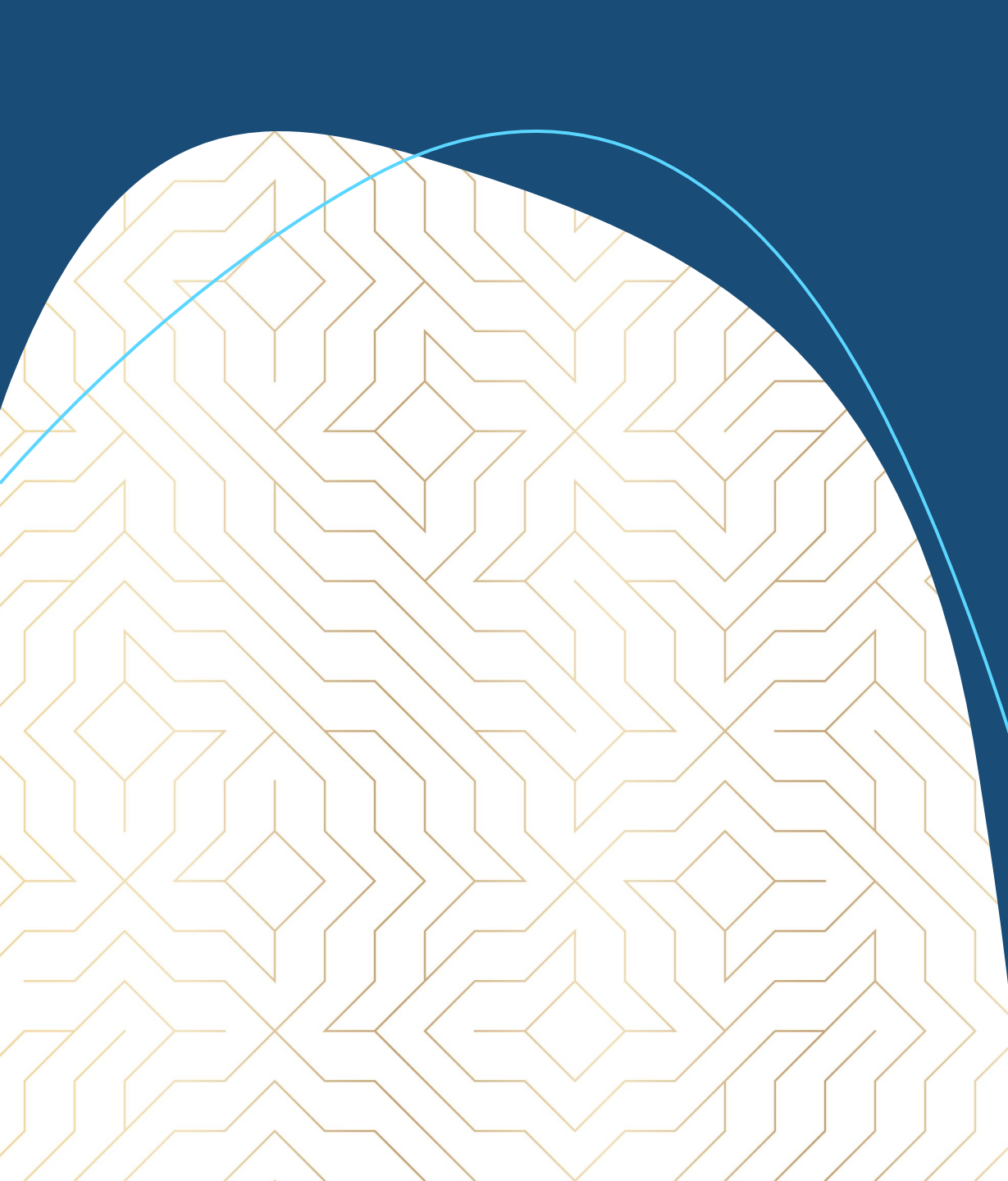




Social inequalities in later working life and retirement. Causes and consequences

Jeevitha Yogachandiran Qvist, Sociolog, Ph.d., Postdoc.
Institut for Politik og Samfund, Aalborg Universitet

29. oktober 2021.

Dansk Gerontologisk Selskabs nationale konference -
Aldring og Samfund



Vedvarende social ulighed i tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet og i helbredet efter

1. Personer fra arbejderklassen er mere tilbøjelig til at trække sig tidligere og mere ufrivilligt tilbage fra arbejdsmarkedet sammenlignet med fagprofessionelle.
2. Personer fra arbejderklassen lider under en hurtigere forringelse af helbredet både før og efter tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet sammenlignet med fagprofessionelle.



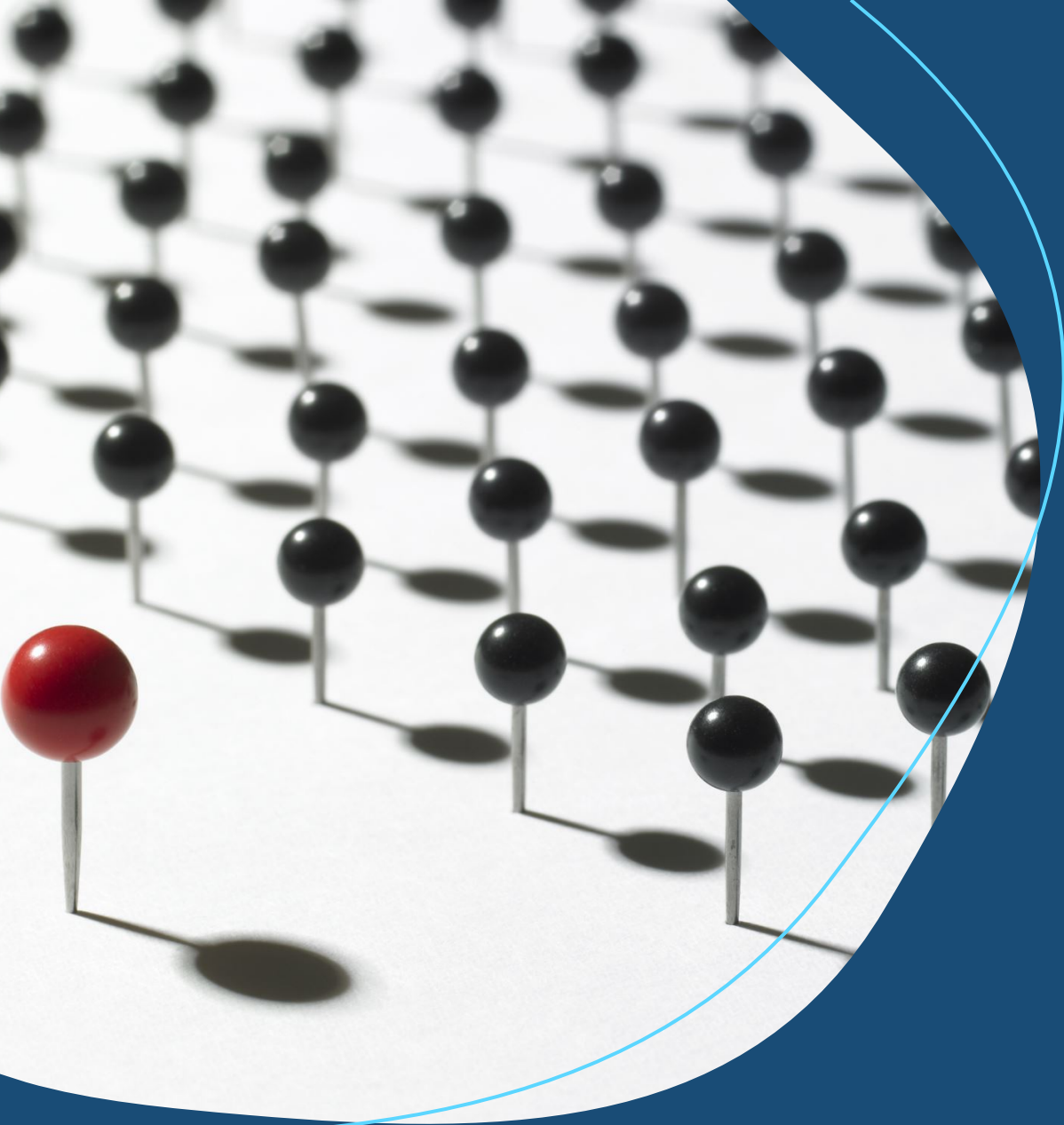
Picture: <https://www.economist.com/briefing/2014/04/26/age-invaders>

Vedvarende social ulighed i tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet og i helbredet efter

- Vi ved mindre om de **socialle mekanismer** der genererer disse sociale klasse forskelle og hvordan de varierer på tværs af **subpopulationer som klasse i kombination med køn og etnicitet.**



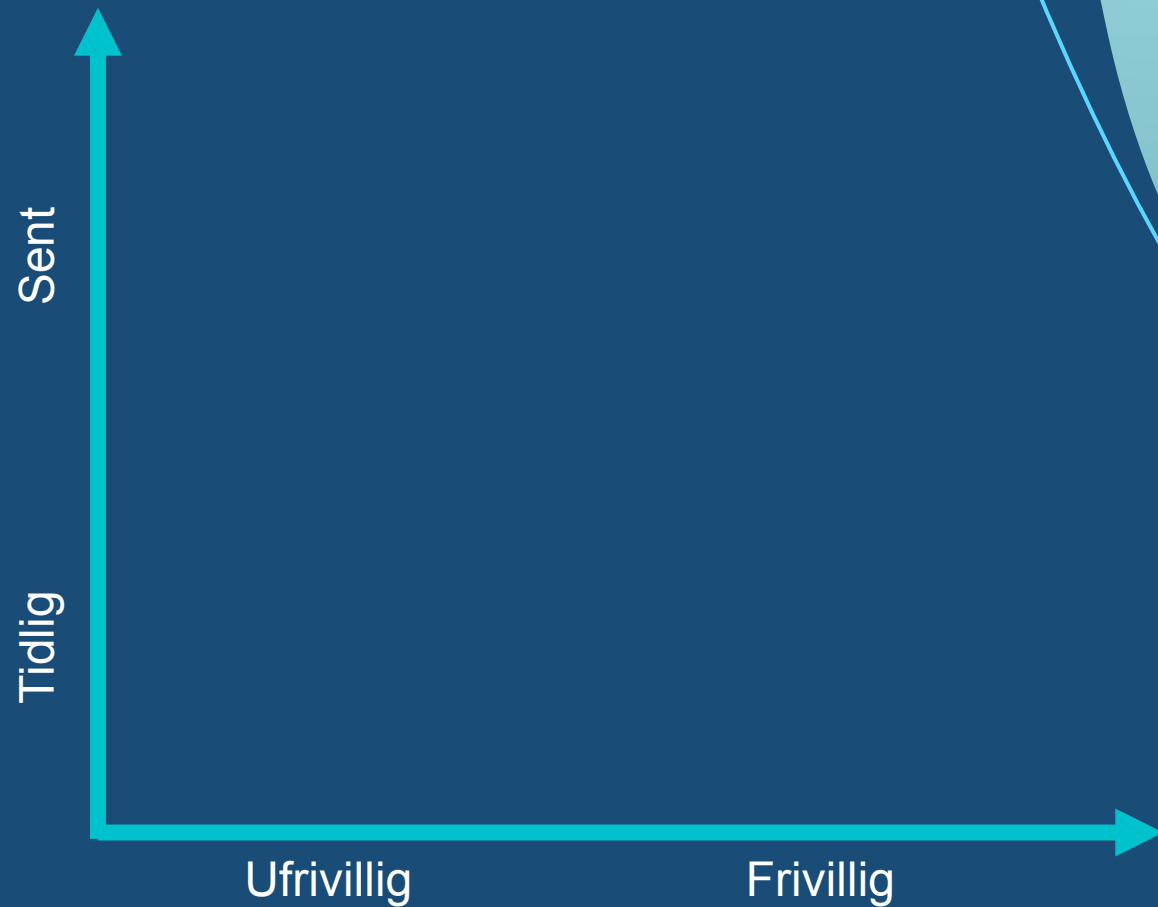
Picture: <https://www.economist.com/briefing/2014/04/26/age-invaders>



Forskningsspørgsmål

Hvorfor trækker personer der tilhører arbejderklassen sig tidligere tilbage fra arbejdsmarkedet og har et dårligere helbred i livet efter tilbagetrækning sammenlignet med personer i serviceklassen (fagprofessionelle)?

Tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet



Livsforløb og social stratifikation

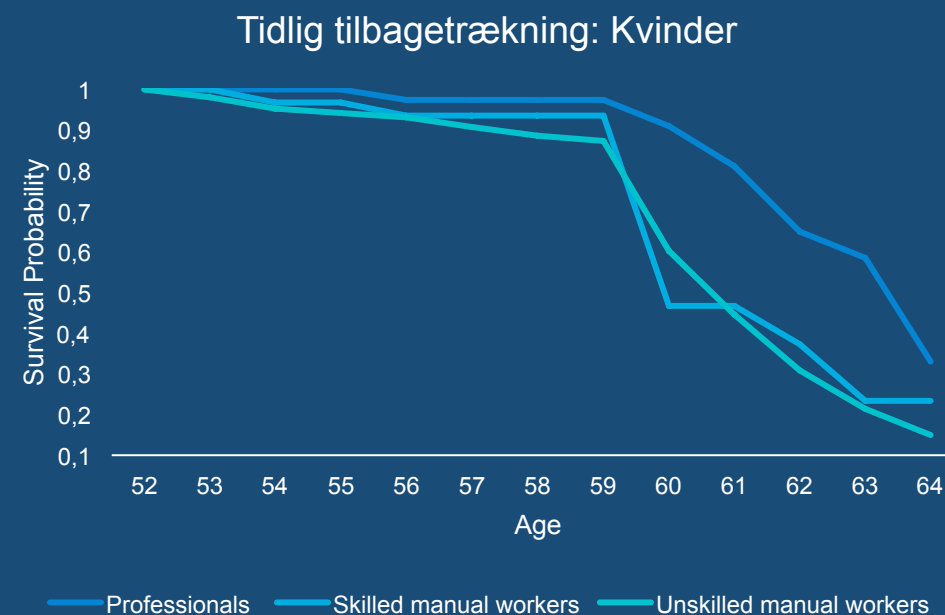
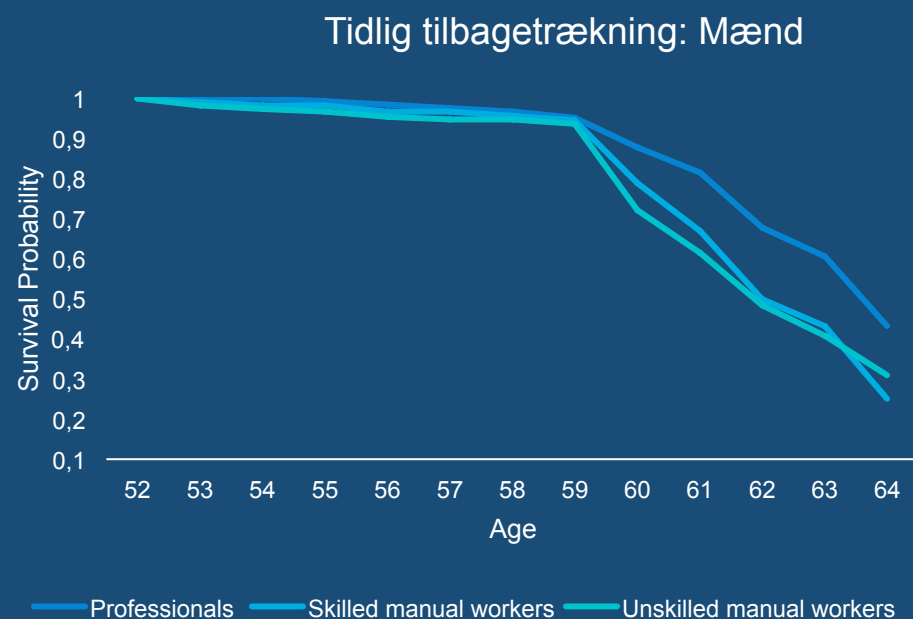
- Især push faktorer kan forventes at være ulige fordelt på subpopulationer og uforholdsmæssigt påvirke individer der tilhører arbejderklassen
- Push faktorer er vitale barrierer til at forlænge arbejdslivet og nyde pensionisttilværelsen uden helbredsproblemer.
- Push faktorer er oftest forankret i hændelser tidligere i livet, fx arbejdsløshed.



Data og metode

- Tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet og forringelse af helbred er processer, som finder sted **over tid**.
- I afhandlingen anvendes longitudinale data i form af registerdata samt registerdata i combination med prospektiv paneldata (Ældredatabasen).
- De anvendte metoder inkluderer forløbsanalyse, mediationsanalyse og kvasi-eksperimentelle analyser.

Klasse og kønsforskelle i tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet



Dekomponering af push faktorer (multivariate resultater)

Men

Skilled manual workers vs.
Professionals (HR=1.672)

Unskilled manual workers vs.
Professionals (HR=1.641)

Women

Skilled manual workers vs.
Professionals (HR=1.814)

Unskilled manual workers vs.
Professionals (HR = 2.264)

Delkonklusion 1/4

- Forskellen i tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet mellem personer der tilhører arbejderklassen og serviceklassen (fagprofessionelle) kan reduceres med op til 86 procent blandt mænd og omtrent 50 procent for kvinder såfremt arbejderklassen har de samme vilkår hvad angår helbred, partners helbred, tidligere arbejdsløshed samt arbejdsvilkår sammenlignet med personer i serviceklassen.

Tidlig
tilbageetrækning
blandt personer
med indvandrer-
baggrund

Betydningen af helbred ved ankomst og arbejdsmarkedsstatus for tildeling af førtidspension

Data: Registerdata (RAS), herunder information om tildelte førtidspensioner i perioden 2003-2012

Sample: Alle ikke-vestlige indvandrere som ankom til DK i 1998 samt personer med dansk baggrund i samme aldersgrupper (N = 2.515.958).

Men - age upon arrival: 19-29
Logit=1.344

Men - age upon arrival: 30-39
Logit=1.536

Men - age upon arrival: 40-59
Logit=2.111

Women - age upon arrival: 19-29
Logit=0.470

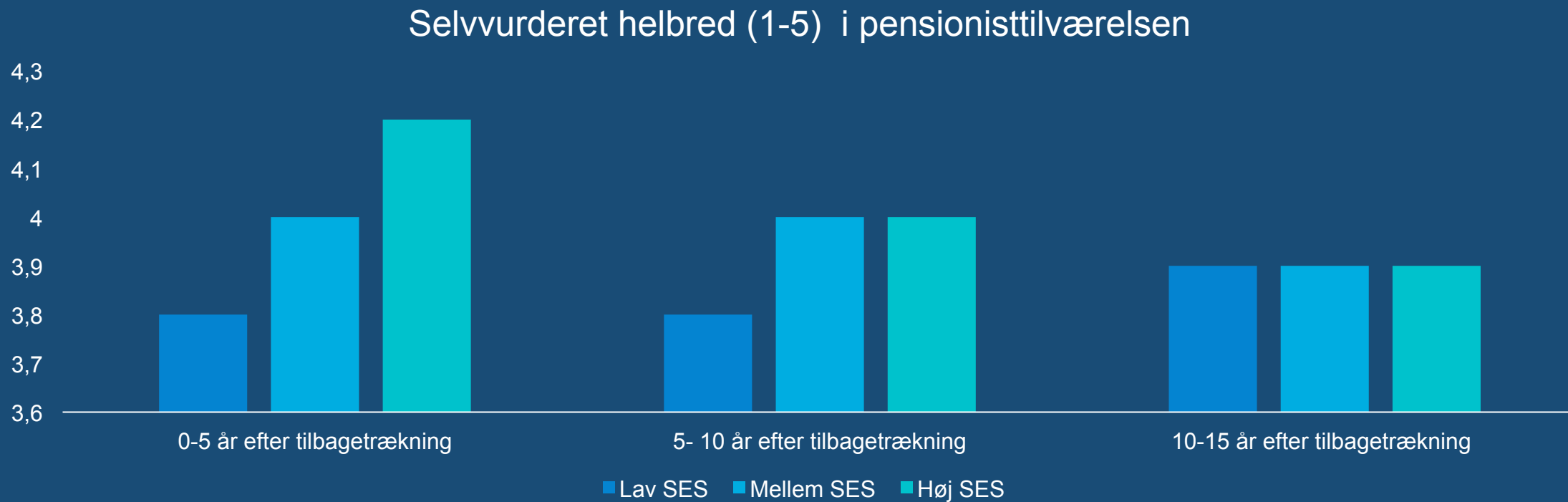
Women - age upon arrival: 30-39
Logit=0.737

Women - age upon arrival: 40-59
Logit=1.220

Delkonklusion 2/4

- Den primære årsag til at ikke-vestlige indvandrere har større risiko for at få at gå tidlig på pension end personer med dansk oprindelse skyldes i mindre grad, at de har et ringere helbred ved ankomst til DK, men primært deres ringere arbejdsmarkedstilknytning, som er forbundet med en større risiko for tidlig tilbagetrækning for både indvandrere og personer med dansk oprindelse.

Hvad sker der efter tilbagetrækning?



Hvilken rolle spillere tidligere arbejdsvilkår for disse uligheder?

	Lav SES vs. Høj SES	Mellem SES vs. Høj SES
Medieret af (%):		
Fysiske arbejdsvilkår	14 %	25 %
Psykosociale arbejdsvilkår	- 3 %	- 3 %
Mindre variation i arbejdsopgaver	7 %	8 %
Lav grad af medbestemmelse	1 %	2 %

Delkonklusion 3/4

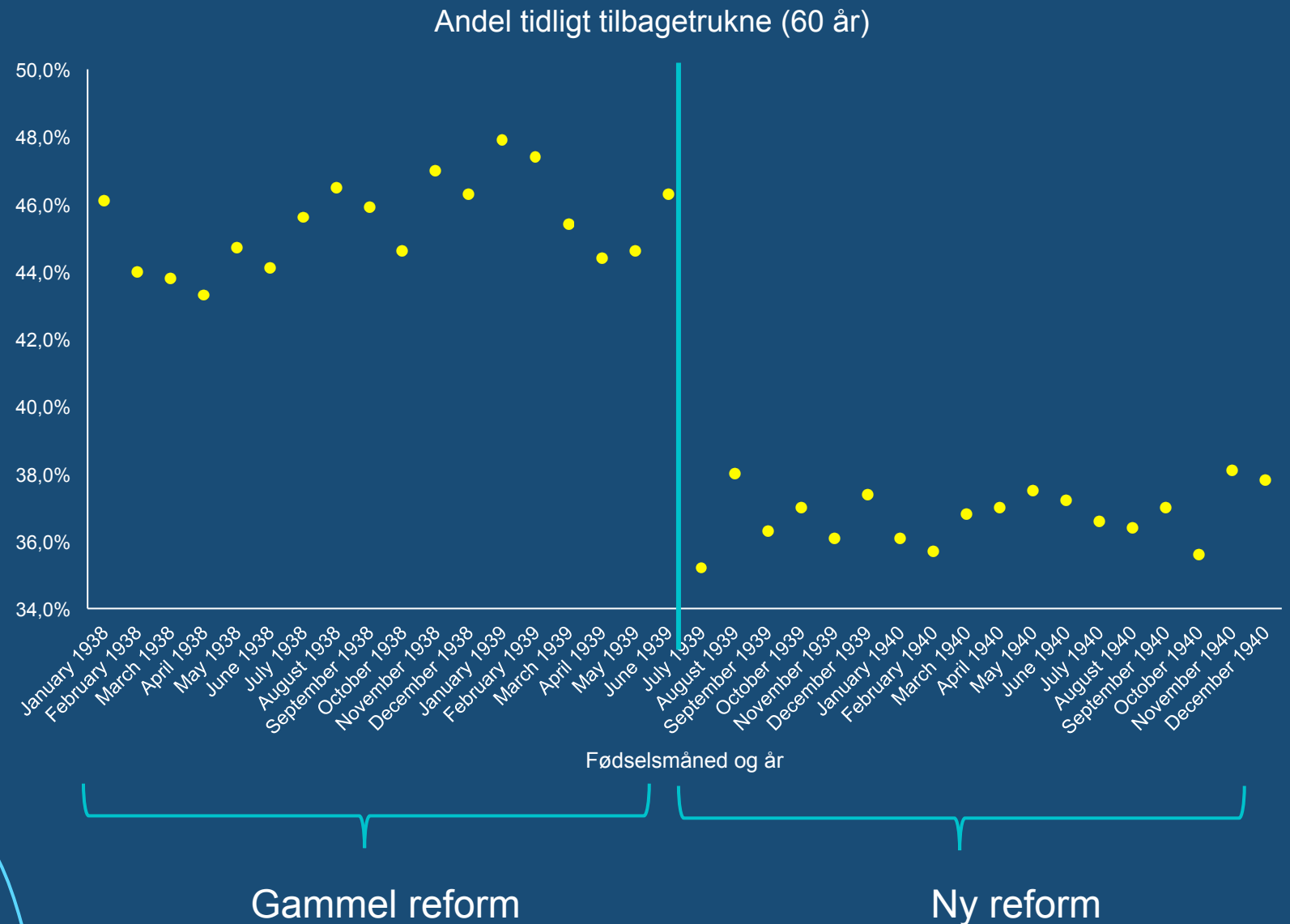
- Ulighed i helbredet eksisterer også i pensionisttilværelsen
- Disse uligheder kan tildels forklares med forskelle i tidligere arbejdsvilkår, herunder fysiske arbejdsvilkår samt variationer i arbejdsopgaver.
- Forbedring af disse arbejdsforhold kan dermed ikke kun være med til at forlænge personers arbejdsliv, men også reducere (men ikke fjerne) helbredsuligheder efter tilbagetrækning. Sundhedsfremme rettet mod særligt jobs hos manuelle arbejdere og med mindre gunstige arbejdsvilkår, kan være et vigtigt skridt til at mindske helbredsuligheder blandt ældre.

Forbedres helbredet ved at trække sig tidligt tilbage?



Identifikationsstrategi

Data: Registerdata på kohorterne
1938-1940



Resultater

- Overordnet set, er der ingen stærk kausal sammenhæng mellem tidlig tilbagetrækning og efterfølgende helbred (målt som antal lægebesøg og mortalitet fra 60-75).
- Dog er der en positiv, men kortvarig, helbredseffekt af tidlig tilbagetrækning, da tidlig tilbagetrækning ser ud til at reducere antallet af lægebesøg med omtrent 20 procent, når man sammenligner med personer der ikke trækker sig tidligt tilbage.
 - Når analysen brydes op på de enkelte sociale klasser, er denne kausale effekt særligt drevet af manuelle arbejdere.

Delkonklusion 4/4

- Studiet giver ikke støtte til antagelsen om, at det at gå på pension skader helbredet. Tværtimod kan tidlig tilbagetrækning i nogle tilfælde føre til færre lægebesøg, særligt blandt dem der tilhører den manuelle arbejderklasse.
- Således peger studiet på, at en forlængelse af pensionsalderen og tilbagerulning af tidlige tilbagetrækningsmuligheder, kan fratage dårligt stillede grupper muligheden for at nyde nogle gode pensionsår med færre helbredsproblemer.

Tak!

Qvist, J. Y. (2020). The working class and early retirement in Denmark: individual push factors. *Ageing & Society*.

<https://doi.org/10.1017/S0144686X20000203> (Research paper 1)

Qvist, J. Y. and Qvist, H.-P. (2021) Labour market disadvantage or poor health upon arrival? An examination of the native-immigrant gap in early retirement on a disability pension. *Acta Sociologica*.

<https://doi.org/10.1177/00016993211022801> (Research paper 2)

de Breij, S., Qvist, J. Y., Holman, D., Mäcken, J., Seitsamo, J., Huisman, M. and Deeg, D. J. H. (2019). Educational inequalities in health after work exit: the role of work characteristics. *BMC Public Health*, 19, 1515. (Research paper 3)

Qvist, J. Y. (n.d.). Early retirement: a health-giving choice for all? Evidence from Denmark. Unpublished manuscript. Invited for revise and resubmission for the *European Sociological Review* (Research paper 4)

Qvist, J. Y. (2021). Social inequalities in later working life and retirement. Causes and consequences. Aalborg University Press. (Summary report)

jy@dps.aau.dk